

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming

Nieuwbouw negen woningen te Aduard

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Nieuwbouw negen woningen te Aduard

Leeuwarden, oktober 2021

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2021). Nader Onderzoek Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/ Nieuwbouw 9 woningen te Aduard.
Rapport 21004. Bureau FaunaX, Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

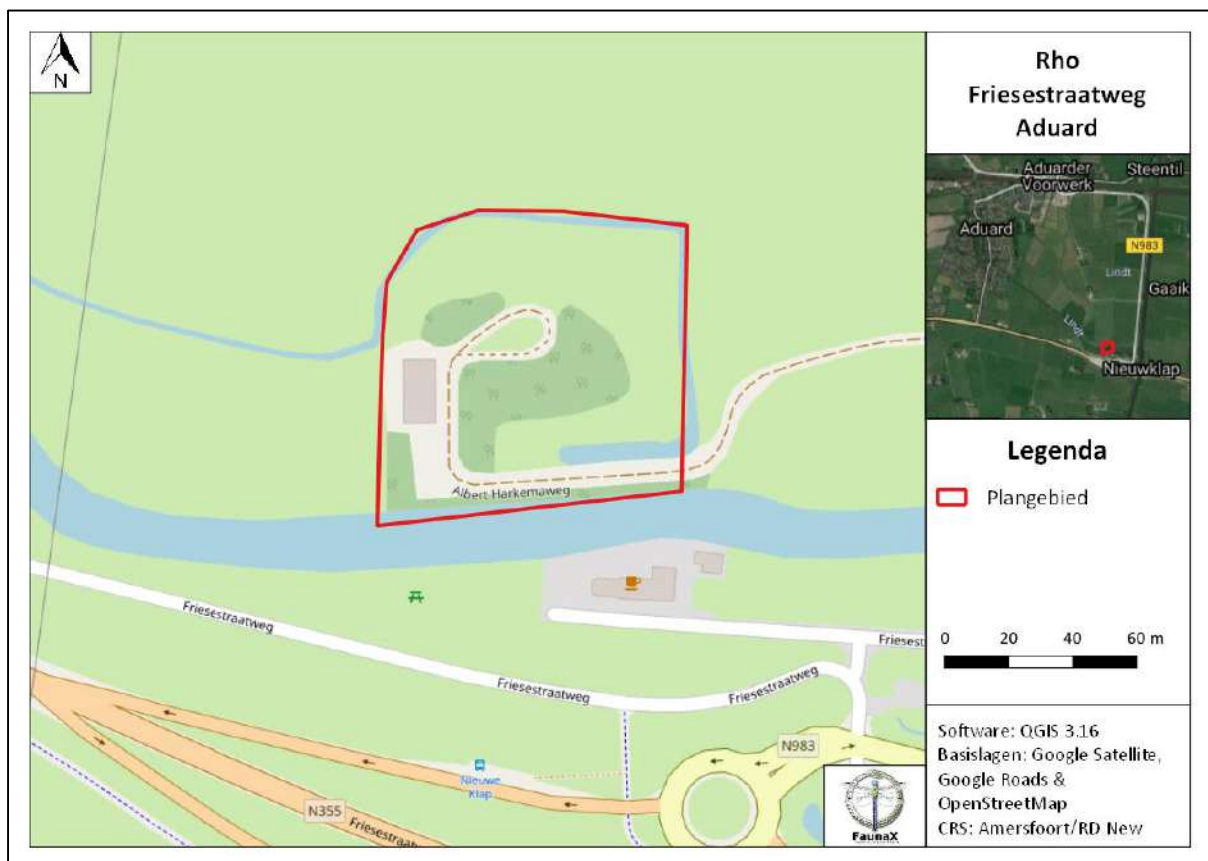
INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
2.	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Methodieken & Werkwijze	3
2.2.1	Roofvogels & Kerkuil.....	3
2.2.2	Vleermuizen (vliegroute & foerageergebied)	3
2.2.3	Waterspitsmuis	4
2.3	Resultaten.....	4
2.3.1	Jaarrond beschermde nesten (Roofvogels)	4
2.3.2	Kerkuil (vaste rust- en verblijfplaats)	4
2.3.3	Vleermuizen (vliegroute & foerageergebied)	4
2.3.4	Waterspitsmuis	4
3.	CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	6
3.1	Jaarrond beschermde nesten (Roofvogels)	6
3.2	Kerkuil (vaste rust- en verblijfplaats).....	6
3.3	Vleermuizen (vliegroute & foerageergebied).....	6
2.1	Waterspitsmuis	7
4.	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	8
5.	LITERATUUR EN BRONNEN	9

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Adviesbureau Van der Plas is voornemens negen nieuwbouwwoningen te realiseren op een perceel ten noorden van Friesestraatweg 12 te Aduard (figuur 1.1/1.2). Binnen het planvoornemen worden diverse bomen gekapt en wordt een bestaand gebouw gesloopt.

Figuur 1.1. Het plangebied te Aduard.

Figuur 1.2. Toekomstvisie van het plangebied (bron: Van der Plas Adviesbureau).

Op donderdag 30 juni 2020 is hiervoor een ecologische quickscan uitgevoerd (Bureau FaunaX, 2020). In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit deze quickscan.

Tabel 1.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Vogels	Roofvogels	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Kerkuil (vaste rust- en verblijfplaats)	Mogelijk	X				Nader onderzoek en omgevingscheck
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegroue)	Mogelijk		X			Lichtuitstraling boven de Lindt tijdens en na werkzaamheden gelijk aan huidige situatie. Anders → Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen (foerageergebied)	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

In onderhavige rapportage worden de resultaten van het nader onderzoek samengevat.

2. RESULTATEN NADER ONDERZOEK

2.1 Inleiding

In deze rapportage vindt men de resultaten van het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van roofvogels, vaste rust- en verblijfplaats van kerkuil, vliegroute en foerageergebied van vleermuizen, en de aanwezigheid van leefgebied van de waterspitsmuis binnen het plangebied, uitgevoerd in 2020 en 2021.

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïnterviewd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts.

Bureau FaunaX is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform deze protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

2.2 Methodieken & Werkwijze

2.2.1 Roofvogels & Kerkuil

Het onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van roofvogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van kerkuil is uitgevoerd aan de hand van twee veldbezoeken in het voorjaar. Tijdens deze bezoeken is gericht gezocht naar zowel bezette nesten als sporen (uitwerpselen, braakballen, etc.) en nest-indicerend gedrag (roepende dieren, vervoeren voedselpakketjes, etc.), voornamelijk op de locatie waar ten tijde van de quickscan in 2020 een verdacht nest en sporen van kerkuil werden aangetroffen. Alle bezoeken zijn uitgevoerd vlak voor en tijdens de schemer, onder gunstige weersomstandigheden, dat wil zeggen niet te koud, geen regen en geen harde wind. In onderstaande tabel 2.1 wordt een overzicht gegeven van de veldbezoeken en de weersomstandigheden ten tijde van deze bezoeken.

Tabel 2.1. Details veldbezoeken roofvogels en kerkuil binnen het plangebied.

Ronde	Datum	Zon onder	Weersomstandigheden
1	31-3-2021	20:06 uur	15-17°C, 1 BFT N, Helder
2	22-4-2021	20:46 uur	7°C, 3 BFT N, Half bewolkt

2.2.2 Vleermuizen (vliegroute & foerageergebied)

Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, versie januari 2021). In totaal zijn er twee onderzoek rondes uitgevoerd, één in de kraamtijd en één in de paartijd. Tussen beide bezoeken bevond zich, conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol, een periode van minimaal acht weken. Tabel 2.2 geeft een overzicht van de uitgevoerde inventarisatierondes. Voor de determinatie van vleermuizen is gebruikgemaakt van een batdetector van het type D240X Petterson, gecombineerd met opnameapparatuur en gespecialiseerde determinatiesoftware (het programma 'Batsound') en een lichtsterke zaklamp.

Tabel 2.2. Details veldbezoeken vleermuizen vliegroute.

Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon onder	Weersomstandigheden
Kraam	18-5-2021	21:32 - 23:32 uur	21:32 uur	10°C, 2 BFT NW, Helder
Paar	1-9-2021	20:23 - 22:23 uur	20:23 uur	19°C, 2 BFT N, Bewolkt

2.2.3 Waterspitsmuis

Het onderzoek naar de aanwezigheid van waterspitsmuis binnen het plangebied is uitgevoerd aan de hand van environmental DNA (eDNA) onderzoek (bron: Datura). Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd op 27 oktober 2020. Deze methode is gebaseerd op het feit dat alle in het water levende dieren via feces, huidcellen en urine DNA in het water achterlaten en hiermee traceerbaar zijn. Voordelen van eDNA onderzoek ten opzichte van traditionele inventarisatietechnieken zijn dat er geen verstoring van de soort plaatsvindt en de methode een hogere detectiekans heeft. Bij het eDNA onderzoek is een filtertechniek gebruikt. Er zijn 20 schepjes water verzameld verspreid over het waterlichaam dat geschikt leefgebied voor waterspitsmuis vormt. Deze 20 schepjes water vormen samen één sample van een ongeveer een liter water. Door deze liter water vervolgens te filteren blijft er in het filter een geconcentreerd monster achter. Het watermonster is vervolgens in het lab geanalyseerd op de aanwezigheid van genetisch materiaal van in dit geval waterspitsmuis én grote modderkruiper. De analyse wordt uitgevoerd aan de hand van real-time Quantitative PCR (qPCR). Bij de analyse worden 12 replica's gebruikt om de detectiekans te verhogen, en de kans op valse negatieven als gevolg van bijvoorbeeld inhiberende stoffen te verlagen (bron: Datura).

2.3 Resultaten

2.3.1 Jaarrond beschermde nesten (Roofvogels)

Tijdens de veldbezoeken zijn geen activiteit of sporen van roofvogels waargenomen rond de perenboom waar het nest was aangetroffen.

2.3.2 Kerkuil (vaste rust- en verblijfplaats)

Tijdens de veldbezoeken is geen activiteit van kerkuil waargenomen binnen het plangebied. In het gebouw zijn alleen oudere kerkuil sporen aangetroffen, wat het aannemelijk maakt dat het gebouw in het plangebied alleen buiten het broedseizoen als verblijfplaats wordt gebruikt.

2.3.3 Vleermuizen (vliegroute & foerageergebied)

Bij het onderzoek naar de functionaliteit van het plangebied als foerageergebied en de Lindt als vliegroute, zijn in totaal vijf vleermuissoorten waargenomen. De Lindt dient als essentiële vliegroute voor de watervleermuis en het bosperceel van het plangebied dient als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis, voor aantallen zie tabel 2.3. Naar ons inzien dient het plangebied alleen als essentieel foerageergebied voor de ruige en de gewone dwergvleermuis omdat de laatvlieger en de rosse vleermuis grotere afstanden afleggen en daardoor genoeg uitwijkmogelijkheden hebben.

Daarnaast zijn er ook vleermuizen waargenomen die aan de zuidkant van de Lindt, bij de horecagebouwen, aan het foerageren waren met indicaties van in ieder geval paarverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis. Deze waarnemingen hebben echter geen betrekking op de toetsing.

2.3.4 Waterspitsmuis

Tijdens de analyse van het verzameld watermonster is **genetisch materiaal van waterspitsmuizen** aangetroffen. Aan de hand van deze resultaten is de aanwezigheid van leefgebied van waterspitsmuizen binnen het plangebied vastgesteld.

Tabel 2.3. Overzicht waarden plangebied voor vleermuizen.

Ronde	Functie	Locatie	Vleermuissoort	Aantallen
Kraam	Vliegroure	Lindt	Watervleermuis	1
	Foerageergebied	Bosperceel	Gewone dwergvleermuis	5
			Rosse dwergvleermuis	1
		Buiten plangebied	Gewone dwergvleermuis	7
		Lindt	Watervleermuis	3
	Vliegroure	Bosperceel	Gewone dwergvleermuis	5
Paar			Laatvlieger	2
			Rosse vleermuis	2
	Foerageergebied	Bosperceel	Gewone dwergvleermuis	9
			Ruige dwergvleermuis	1
		Buiten plangebied	Gewone dwergvleermuis	4
			Ruige dwergvleermuis	1
			Laatvlieger	1
			Rosse vleermuis	1

3. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Wanneer dat niet of onvoldoende gebeurt, kunnen wetsovertredingen aan de orde zijn. Deze kunnen leiden tot vertragingen in het project. Door op de juiste manier rekening te houden met de aanwezige soorten, kunnen deze problemen vaak op eenvoudige wijze worden voorkomen.

3.1 Jaarrond beschermde nesten (Roofvogels)

Bij het nader onderzoek naar aanwezigheid van jaarrond beschermde roofvogel nesten binnen het plangebied zijn deze **niet aangetroffen**. In het kader van de voortgang van het project hoeven er voor roofvogels geen vervolgstappen te worden ondernomen.

- Tijdens het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde roofvogel nesten binnen het plangebied zijn deze **niet aangetroffen**. In het kader van de voortgang van het project zijn voor roofvogels geen vervolgstappen nodig.

3.2 Kerkuil (vaste rust- en verblijfplaats)

Bij het nader onderzoek naar aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van kerkuil binnen het plangebied is geen activiteit in de broedtijd waargenomen wat het aannemelijk maakt dat het gebouw in het plangebied alleen buiten het broedseizoen als verblijfplaats wordt gebruikt. Een dergelijk verblijfplaats die niet als nestplaats dient geniet alsnog bescherming als blijkt dat de omgeving van het plangebied niet genoeg uitwijkmogelijkheden biedt. We adviseren om op basis van een omgevingscheck vast te laten stellen of hier sprake is, zodat bepaald kan worden of voor deze soort een ontheffing aan de Wnb dient te worden aangevraagd.

- Tijdens het nader onderzoek is vastgesteld dat in het plangebied sprake is van een verblijfplaats die niet als nestplaats dient. We adviseren op basis van een omgevingscheck vast te laten stellen of er genoeg alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied.

3.3 Vleermuizen (vliegroute & foerageergebied)

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van **vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen zijn deze bevestigd**. Het bosperceel binnen het plangebied wordt door gewone en ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen gebruikt als foerageergebied. Daarnaast vormt de Lindt (onderdeel van) een vliegroute voor de watervleermuis. Aangezien de omgeving weinig alternatieven biedt voor het bosperceel, gaat het hier om een essentieel foerageergebied dat alleen essentieel is specifiek voor de gewone en de ruige dwergvleermuis. Daarnaast is de Lindt essentieel voor de watervleermuis als vliegroute, doordat er in de omgeving geen vergelijkbare wateren zijn die als verbindend element tussen verblijfplaats en foerageergebied kunnen dienen.

Voor wat betreft het essentiële foerageergebied van vleermuizen (gewone en ruige dwergvleermuis) adviseren we het planvoornemen zodanig in te vullen dan wel aan te passen dat er zoveel mogelijk groen in het plangebied behouden blijft. Vervolgens kan worden ingeschat of er genoeg groen behouden blijft om te spreken van behoud van de functie van het foerageergebied.

Indien hier geen sprake van is, dient een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Groningen. Het is belangrijk om hierbij rekening te houden met het feit dat het compenseren van foerageergebied van vleermuizen veel uitdagingen met zich meebrengt.

Voor wat betreft de vliegroute van de watervleermuis is het aanvragen van een ontheffing aan de Wnb alleen nodig indien lichtuitstraling van kunstlicht over het wateroppervlak tussen zonsondergang en zonsopkomst tijdens de werkzaamheden of in de gebruiksfase niet kan worden voorkomen.

- Het nader onderzoek heeft de aanwezigheid van **een essentiële vliegroute en foerageergebied van vleermuizen binnen het plangebied/invloedssfeer van de werkzaamheden bevestigd.**
- Voor wat betreft het essentiële foerageergebied van vleermuizen (gewone en ruige dwergvleermuis) adviseren we het plan dusdanig in te vullen dan wel aan te passen dat er zoveel mogelijk groen in het plangebied behouden blijft. Vervolgens kan worden ingeschat of er genoeg groen behouden blijft om te spreken van behoud van de functie van het foerageergebied. Indien hier geen sprake van is dient een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Groningen.
- Indien lichtuitstraling van kunstlicht over het wateroppervlak van de Lindt tussen zonsondergang en zonsopkomst tijdens de werkzaamheden of in de gebruiksfase niet kan worden voorkomen, dient er voor de vliegroute van de watervleermuis een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Groningen.

2.1 Waterspitsmuis

Bij het nader onderzoek naar aanwezigheid van waterspitsmuis binnen het plangebied is het eDNA-monster **positief** bevonden voor deze soort. De voorgenomen werkzaamheden gaan gepaard met een negatief effect op het leefgebied van deze soort. Er dient voor de waterspitsmuis een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Groningen.

- Het nader onderzoek heeft op basis van eDNA **de aanwezigheid van waterspitsmuis binnen het plangebied bevestigd.** De voorgenomen werkzaamheden gaan gepaard met een negatief effect op het leefgebied van deze soort. Er dient voor de waterspitsmuis een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie Groningen.

4. SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Om de werkzaamheden binnen de kaders van Wet natuurbescherming uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan.

Vervolgstappen

- **Kerkuil:** Het uitvoeren van een omgevingscheck
- **Vleermuizen (foerageergebied):** Zoveel mogelijk groen behouden zodat kan worden ingeschat of de functie van het foerageergebied behouden blijft. Zo nee → ontheffing foerageergebied gewone- en ruige dwergvleermuis.
- **Vleermuizen (vliegroute):** Indien negatieve effecten (lichtuitstraling) niet kunnen worden voorkomen → Ontheffing vliegroute watervleermuis.
- **Waterspitsmuis:** Ontheffing Wnb.
- Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli).
- Houd rekening met de zorgplicht (zie quickscan, rapport nummer 20139).

5. LITERATUUR EN BRONNEN

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten kerkuil *Tyto alba*, versie 2017.

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Bureau FaunaX (2020). Quicksan Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/ Nieuwbouw 9 Woningen te Aduard, Rapport 20139. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Datura

<http://datura.nl/1556-2/edna-monitoring/>

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2009. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Biologie, kenmerken, bedreigingen. Tirion Natuur.

SOVON

<https://www.sovon.nl/nl>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl